

ÚVODNÍK

S novým číslem jsme si dali trochu načas, z důvodu nacvičování akademie chvíli trvalo, než jsme nasbírali články. A co vás čeká? Dozvíte se o tom, jaká akademie nakonec byla a seznámíme vás s projektem osmádků z mediální výchovy - 1. díl srovnání sociálních sítí. Dočtete se také o fenoménu Kdo je Dana, jež v době nedávné rozvířil trochu nudné vlny českého internetu, a který se sociálními sítěmi souvisí. Dále vám představíme soutěž Geologické kladívko a zprostředkujeme básnickou tvorbu jednoho z našich žáků 1. stupně.

Příjemné čtení přeje redakce.

AKADEMIE 2023

foto: Taťána Bartolotti

Akademie 2023 je minulostí. Jaká byla? Po čtyřech letech jsme se rozhodli uspořádat školní akademii, což se mezi dětmi setkalo s velkým

ohlasem. Všichni žáci 2. stupně sice toto nadšení nesdíleli, ale našlo se jich dost takových, kterým nevadila troška legrace a kteří byli ochotni

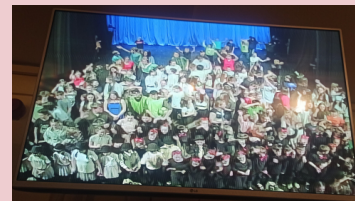

foto: Hana Šmídová

do nacvičování investovat i svůj volný čas. Nasbírala se vystoupení na dvouhodinové představení a výsledek byl skvělý. Dle zpětné vazby mnoha návštěvníků byla akademie "pestrá, nápaditá, zábavná a profesionální". Jsme moc rádi, že se návštěvníci bavili, protože nás to teda bavilo.

Redakce

1. máj - svátek lásky, nebo svátek práce?

foto: www.ceskatelevize.cz/

První máj, tedy 1. květen, je v Česku tradičně chápán jako svátek lásky. Jako svátek lásky ho proslavil Karel Hynek Mácha svou básní Máj - "Byl pozdní večer, první máj, večerní máj byl lásky čas ..."

S tímto pojetím je tradičně spojena především noc předcházející prvnímu květnu, paradoxně tedy Valpuržina noc - tzv. pálení čarodějnic - zahrnující stavění a hlídání máje, vylévání cestiček z hašeného vápna smíšeného s vodou mezi domy milenců a malování srdcí a nápisů vápnem na jejich vrata.

Na první máj se také líbají zamilované páry pod rozkvetlým stromem. Podle etnografky Kláry Posekané se nejedná

o starý zvyk, mohl vzniknout okolo počátku 20. století a pravděpodobně v městském prostředí, snad v souvislosti s Karlem Hynekem Máchou a Petřínem. Za vhodný strom bývá nejčastěji považována třešeň, višně, jablonoň či bříza.

Pro mladé generace je první máj jedním ze dnů volna, ale starší generace si jej velice dobře pamatují jako svátek práce a sním spojené prvomájové průvody. Jako svátek práce je 1. květen uznáván po celém světě a to dokonce už od roku 1889. Má připomínat události z 1. května 1886 a to stávkou chicagských dělníků za lepší pracovní podmínky - zkrácení pracovní doby na 8 hodin a její krvavé potlačení. Během vlády KSČ patřil 1. květen k nejvýznamnějším svátkům. Konaly se masové průvody, jichž se lidé museli povinně zúčastňovat. Angažovaly se školy, zaměstnanci podniků i členové různých organizací. Nesměla chybět papírová mávátká, transparenty nebo alegorické vozy. Po listopadu 1989 již lidé

tráví tento svátek po svém.

A jak jsou na tom třeba ve Velké Británii? První máj se slavil tradičně tancem mladých mužů a žen okolo májky a v některých venkovských oblastech je slaven dodnes. Oslavy zahrnovaly také průvod vedený dívkou zvolenou za Královnu máje, případně i chlapcem zvoleným Králem máje oděným v zelené symbolizující plodnost a jaro. Ve středověku bylo slavení tohoto svátku církví tolerováno, ale roku 1644 pod vlivem puritánů bylo stavění májky zakázáno. Po restauraci monarchie v roce 1660 však bylo jejich stavění obnoveno a v 19. století ještě získalo na popularitě. V téže době však oslavy ztratily zbytky svého předkřesťanského a plodnostního charakteru a tanec kolem máje se proměnil v dětskou hru.

Niky Rakušanová

Zdroj: Wikipedie

Geologické kladívko

foto: www.vsb.cz/

V pátek 28. dubna se konala na VŠB soutěž Geologické kladívko. Soutěž pořádá VŠB už 13. rokem. V kategorii A (2. stupeň základních škol) se zúčastnilo 23 družstev. Z naší školy se zúčastnila dvě družstva, jedno z 7. ročníku a druhé z 9. ročníku. V první části byl vstupní úkol. Druhá část soutěže sestávala z teoretické části, konkrétně z testu a poznávačky. Třetí část byla ve samotných sbírkách VŠB, kde žáci hledali různé informace. Na závěr se konala přednáška pořádaná profesorem Petrem Skupienem. Poté bylo závěrečné vyhodnocení, rozdávala se ocenění a pak už se jelo domů. Družstvo 9. ročníku se umístilo na krásném sedmém místě.

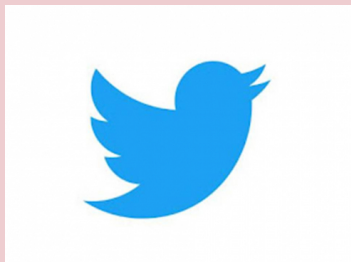
Vojta Hastík

SOCIÁLNÍ SÍTĚ - 1. DÍL

V prvním díle srovnání sociálních sítí se zaměříme na tyto tři:

Facebook (dnes Meta) - je americká mediální služba, rozsáhlý webový systém a služba sociálních sítí. Uspodňuje komunikaci mezi uživateli, sdílení multimediálních dat, udržování sociálních vztahů a internetovou zábavu. Nejznámějším z jeho zakladatelů je Mark Zuckerberg a původně byl tento systém určen pro komunikaci mezi studenty Harvardovy univerzity. Dnes je rozšířen po celém světě, je zdarma a připojit se může kdokoli starší 13 let. Sledování svého profilu a svých příspěvků můžete omezit v nastavení. Prostřednictvím Facebooku můžete kromě komunikace a získávání kontaktů také prodávat nebo nakupovat zboží, inzerovat své služby, přidávat se do různých skupin po odsouhlasení administrátorů a sdílet tak zážitky, informace, fotografie, videa, názory. Ty můžete lajkovat, když se vám líbí. Po nějakou dobu se diskutovalo i o zavedení opačného tlačítka Nelíbí se mi. Nakonec ale bylo místo tohoto bylo uvedeno šest nových tlačítek s různými emocemi. Za nevhodné a urážlivé

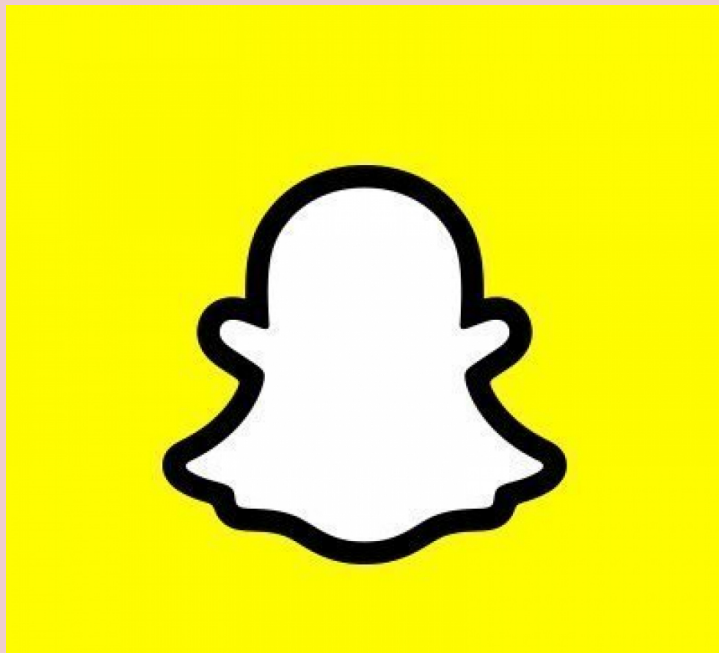
Adam Krba

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org>

Twitter - je sociální síť a mikroblog. Uživatelé zhlížíjí nebo vytváří textové příspěvky neboli tweety. Hodně čtené jsou vtipné nebo naučné příspěvky. Můžete sdílet své zkušenosti, např. ze života nebo pracovního oboru. Jedná se o textové příspěvky dlouhé maximálně 280 znaků, které se zobrazují na uživatelské profilové stránce a na stránkách těch, kteří ho sledují (followers). Mimo textové příspěvky se zde mohou objevovat fotografie, videa či odkazy. Když budete takové příspěvky vydávat, doporučují se přidávat hashtagy, které vám mohou pomoci k lepší zobrazovanosti u zhlízejících uživatelů. Získal velkou popularitu a používá se po celém světě. Každý den ho používá cca 50 mil. uživatelů. Je to takzvané SMS internet. Služba je zdarma. Založen byl v roce 2006 Jackem Dorseyem, v roce 2022 ho koupil Elon Musk za 44 miliard amerických dolarů.

Terka Havlíčková

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org>

Snapchat - je aplikace v současné době velmi rozšířená mezi mládeží. Dva a více uživatelů tu může sdílet fotky nebo videa. Fotografie si můžete ukládat do svého alba, které aplikace obsahuje. Své fotografie i videa můžete zasílat tomu, koho si přidáte do přátel. Fotografie, kterou pošlete, za pár vteřin zmizí, aby toho nikdo nemohl zneužít. Můžete si udělat screenshot fotografie, ale autorovi fotografie se ukáže, kdo ten screenshot pořídil. Aplikaci si můžete stáhnout na mobilu i tabletu, je dostupná pro Android a iOS. Byla vyvinuta společností Snap Inc a v současnosti ji využívá okolo 300 milionu aktivních uživatelů. Snapchat se za svou krátkou historii potýkal s několika bezpečnostními problémy, mezi které patřil například velký únik informací uživatelů. Ze všech sociálních sítí má v Česku nejméně aktivních uživatelů

právě Snapchat. Aplikace byla vyvinutá v roce 2011. V září 2016 se společnost Snapchat Inc. přejmenovala na Snap Inc.

Valentýna Vybíralová

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org>

15. květen - Mezinárodní den rodiny

15. květen byl stanoven jako Mezinárodní den rodiny v roce 1993 na základě rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů. Nejen v tento významný den si připomínáme význam rodiny v našich osobních životech i ve společnosti, připomínáme si důležitost tradiční i netradiční rodiny jakožto základu společnosti. V dnešní době bořící mnohé

zavedené konvence se přímo nabízí zamyšlení nad tím, jak to vlastně máme a jak o vztahy uvnitř rodiny pečujeme. V ČR se tento den poprvé objevil v kalendáři v roce 2006.

Valentýna Vybíralová

Zdroje: <https://cs.wikipedia.org/>; <https://www.google.com/>; <https://women-for-women.cz/>

3. květen - Den Slunce

Tento den se slaví 3. května a poprvé byl slaven v roce 1978 v USA. Jde o osvětovou kampaň v Rakousku, jejímž cílem je propagace využívání slunečního záření k výrobě tepla a elektriny. Den Slunce se rozšířil do Německa a postupně do dalších zemí Evropské unie. Kampaň podporují Spolkové ministerstvo pro dopravu, inovace a technologie a Spolkové ministerstvo hospodářství, rodiny a mládeže. Z původního Dne Slunce se

vyvinuly Evropské dny Slunce, které probíhají v první polovině května v 19 státech včetně České republiky.

Lucka Holková

Zdroj: Wikipedie

SLUNNÉ JITRO - báseň

Slunné jitro

Člověk a pes ve stínu růží,
jež v ranním svitu mizí,
kolem nich plno louží
a okolo příroda ryzí.

Daleko za nimi probouzí se ves,
zatímco vpředu černá se les
a ti dva, člověk a pes
o kus dál přechází mez.

Plouží se oba do polí
vnímajíc krásu okolí,
za chvíli další mez pokoří,
za níž následuje les.

A tak oba, člověk a pes,
v lese vnímají vůni jara
a zetlelého listí,
jež dere se do čerstvého
vzduchu.

Oba v lese slyší zpěv ptáka,
však pes náhle zbystří.
Toť medvědí bručení došlo
k jeho sluchu.
A tak oba vychází z lesa.

Zatímco nalevo tyčí se vrcholy
hor,
oba před sebou na řece spatří
vor.
A tak člověk a pes
přepluli řeku a navštívili ves.

Člověk a pes ve stínu růží
do vsi se pomalu plouží
a dravec na nebi krouží.

autor si nepřeje být uveden

foto: www.novinky.cz/

31. květen - Den otevírání studánek

foto: Wikipedie

Den otevírání studánek
každoročně připadá na datum
31. 5. O tomto zvyku už víme
od roku 1697. O co se jedná? Je
to dlouhověká obnovená tradice,
při níž dívky obcházejí
studánky. Probíhá v době
od brzkého jara, až po dobu
svatojánské noci. Dívky vždy

studánky vyčistily a pomodlily
se za jejich čistou vodu a úrodu,
vše zakončily hudbou a tancem.
Jaký je jejich význam?
V minulosti to byl velice
významný obřad se
symbolickým zaháněním zlé
moci a neštěstí. Tak zkuste
konec měsíce oslavit u některé
z lesních studánek. A že jich
u nás je ... Tipy najdete na Kudy
z nudy.

Terka Havlíčková

Zdroje :

<http://svatky.centrum.cz/svatky/>;
<https://www.kudyznudy.cz/>;
<https://www.krcmic.cz/den-otevirani-studanek/>

22. duben - Den Země

Den Země je každoroční
celosvětová událost
organizovaná 22. dubna
a zaměřená na podporu ochrany
životního prostředí. Poprvé byl
Den Země slaven v roce 1970,
v současnosti probíhá
každoročně ve více než 193
zemích světa. Historie Dne
Země začala v roce 1969, kdy
jako den, který bude věnován
Zemi a konceptu míru, byl
navržen 21. března. Později byl
termín posunut na 22. duben.
V tento den, kdy je stejná délka
dne i noci jak na severní, tak
na jižní polokouli. První Den
Země proběhl pouze
ve Spojených státech, v dalších
letech se rozšířila tato akce i do

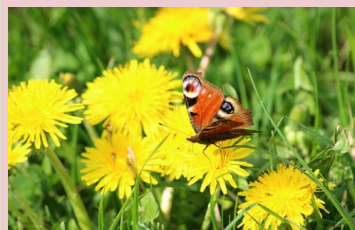
dalších zemí. Od roku 1971
začala Den Země organizovat
OSN. V roce 1990 se k Americe
připojil i zbytek světa a 22.
duben se stal Mezinárodním
dnem Země.

Od roku 1990 se Den Země slaví
také v České republice. Jednou
z prvních oslav byl studentský
happening s Matkou Země
a Blanickými rytíři, kteří byli
zváni, aby pomohli Zemi
od odpadů klimatických změn.
Každoročně tak různá města
a organizace pořádají aktivity
na oslavu tohoto významného
dne.

Adam Krba

Zdroje: <https://cs.wikipedia.org/>

Poznáš jarní květiny?

Jaro začalo už v pondělí 20.
března a bude trvat až do středy
21. června. Jaro naše škola
přivítala na náměstí
Velikonočním koncertem.
Znáte ale a poznáte jarní
kytičky? Zkuste si nejprve
přečíst název kytiky a zkuste
zodpovědět tři otázky. Odpověď
si zkontroluj!
Tři otázky zní: Kde, kdy roste,
uveď nějakou zajímavost,

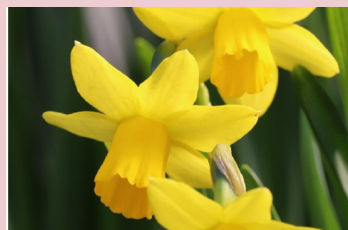

do jakého řádu bys kytíčku
zařadil, popřípadě jak vypadá?

Narcis:

Kvete od března do května.
Rostou převážně na slunných
loukách a stráních.

Na východě představuje
oddanou lásku, zatímco
na západě je spojována se
sebeláskou a marnivostí.
Narcis je rod jednoděložných
rostlin z čeledi amarylkovité.

Svůj název získal narcis
z řeckého jména Narkissos.
Má žluté zbarvení.

Smetánka lékařská:

Kvete od dubna do června
a někdy znovu na podzim.
Na světlých sušších loukách,
mezích, zahradách a také jako
konkurenční plevel na polích.
Lidově se jí říká pampeliška.
Smetánka lékařská patří

do široce pojatého rodu
Leontodon.
Listy jsou polodlouhé, kopinaté
a v řápek zvolna zúžené, okraj je
silně kracovitý, obsahují
chloupky.

Krokus:

Roste od února do dubna
na území téměř celé Evropy
a v Malé a Střední Asii.
Nejprve rostou jejich květy a až
poté narostou jejich listy.
Krokusy jsou trvalky a patří
mezi cibuloviny.
Oslní bílými, zlatými,
oranžovými, modrými
nebo fialovými nálevkovitými
květy.

Niky Rakušanová

4. duben - Mezinárodní den boje proti nášlapným minám

Miny jsou jednou z nejzákeřnějších zbraní a hrozbou i v dnešní době, přestože většina válečných konfliktů, kde byly používány, již pominula. Tento den nám slouží jako vzpomínka na ty, kteří touto zbraní ztratili svůj život a samozřejmě i na ty, kteří jsou stále ohrožováni aktivními minovými poli, jako pozůstatku války. Miny se z minových polí a oblastí, kde jsou stále nastraženy, stále odstraňují

na základě Mezinárodní úmluvy o nášlapných minách. Významně se přitom za svého života angažovala princezna Diana, jíž se pro její charitativní činnost přezdívalo Princezna lidských srdcí, a která ukázala, že je ženou, co se nebojí - min ani nemocí.

Pavel Křenek

Zdroje: Wikipedia;
<https://www.vavyskov.cz/>;
<https://svatky.centrum.cz/>

21. 3. - Mezinárodní den proti rasismu

Den boje proti rasismu a rasové diskriminaci připadá na 21. března. Historie tohoto dne sahá do roku 1960, kdy bylo 69 černých demonstrantů zabito během pokojného protestu proti apartheidu v Jižní Africe. Diskriminace, politické vydírání, nenávistné projevy, zaujaté články v médiích na téma imigrace a integrace, xenofobie, rasismus, to všechno vede k rozdělení společnosti na základě kulturních

a náboženských předpokladů. V poslední době se přesunuly převážně na sociální sítě, online prostředí totiž dává pocit anonymity. Nenávistné útoky v rámci diskusí na sociálních sítích, je možné bezprostředně nahlásit správci, ale také oznámit na policii. Pro tento případ je dobré přispěvkem s nenávistným obsahem zálohovat printscreenem.
Filip Kučera
Zdroj: <https://www.policie.cz/>

26. duben - Černobyl

26. 4. uplynulo 27 let od katastrofy v jaderné elektrárně Černobyl nedaleko městečka Pripjat na Ukrajině, tehdy ještě SSSR. Co se stalo? Víko reaktoru vylétlo do vzduchu a radioaktivní mrak začal unikat do ovzduší. Přivolaným hasičům nikdo neoznámil, že hasí radioaktivní materiál, proto neměli ani ochrannou výstroj. Bezprostředně si havárie vyžádala 29 obětí, následovala další úmrtí a onemocnění

s trvalými následky. Zasažení lidé a území jsou kvůli dlouhodobým účinkům záření sledováni dodnes. Lidé dlouho měli nedůvěru k jaderné energii. Jaké byly příčiny havárie? Chyby projektu, nedostatečné analýzy, nevystudovaní operátoři, nízká kultura bezpečnosti na všech stupních, politické souvislosti.

Matěj Slíva

Zdroj: <https://www.sujb.cz/>

28. květen - Mezinárodní den počítačů

Ano, i počítače mají svůj mezinárodní den. 28. květen. Připomeňme si, že právě před šedesáti lety uveřejnil tehdy čtyřladvacetiletý anglický matematik dr. Alan Mathison Turing článek o počítačích. Turing se podílel i na rozluštění šifry stroje Enigma. Navrhl abstraktní stroj se schopností odpovídat na jakoukoliv logickou otázku. Přístroj se pak rozhoduje na základě

posloupností výpočtů algoritmů zapisovaných jako základní operace právě na pásku. Byly tak dány základy počítačové vědy - computer science. Počítače nás dnes zcela obklopují, jsou všudypřítomné a život bez nich by byl nejen o dost těžší, ale vlastně už nemožný. Každoročně si tak 28. 5. připomínáme jejich význam.
Dominika Majerová
Zdroj: <https://www.idnes.cz/>

Kdo je Dana? #dobro, nebo manipulace?

foto: <https://www.tiktok.com/>

foto: <https://www.youtube.com/>

Dana dala na sociální síť video s deadline odhalení. V tento den ale tajemný muž řekl, že se Dana odhalí, až na to bude internet připraven. Pár týdnů na to vydal video youtuber Mikýř a řekl, že Dana je Datová schránka. S tím, že jde o oficiální spot Ministerstva vnitra se lidé smířili a přestali hledat. Když už na Danu všichni zapomněli, tak se objevilo nové video, kde autoři popsali svůj nový projekt. Tento projekt se jmenuje #dobro. Tento projekt propagoval také Kovy a podíleli se na něm i další známí influenceri. Posléze se od tohoto distancovali pro netransparentnost komunikace autorů. Ti říkají: „Chtěli jsme v kampani upoutat pozornost a poukázat na hrozby dnešní doby. Sociální sítě jsou

dobrým místem, pokud se umí používat. Při nesprávném používání mohou vzniknout psychické problémy a lidi neví, na koho se v případě pomoci obrátit. Tak jsme přišli s nabídkou možného řešení.“ Video spojená se záhadnou ženou nakonec dosáhla přes úctyhodných 70 milionů zhlédnutí. Získanou pozornost nyní chtějí autoři projektu převést na aktivitu #dobro. „Jde v podstatě o webovou stránku www.jajsemdobro.cz, jejímž cílem je pomáhat lidem, kteří se vlivem sociálních sítí dostanou do duševních problémů. Najdou zde instruktážní videa, rady, kontakty na odborníky schopné jim pomoci,“ vysvětlil psycholog Tomáš Kvapilík, který se stal odborným garantem projektu. Za projekt #dobro se postavila také jedna z největších pojišťoven na českém trhu. „Jak naše čísla, tak čísla České správy sociálního zabezpečení mluví jasně. V současnosti jsou duševní poruchy a poruchy chování druhou nejčastější příčinou přiznání invalidního důchodu v ČR, a dokonce

představují jednu z nejrychleji rostoucích příčin. U osob mladších 40 let v invalidním důchodu, tvoří tato příčina až 45 %. Duševní choroba je nemoc jako každá jiná. V rámci pojištění se snažíme alespoň zmírnit její následky, ale jsme bohužel až na konci toho řetězu událostí, a proto jsme se rozhodli zapojit také do prevence prostřednictvím této aktivity,“ zdůvodnil zapojení do projektu Jiří Štřelický, generální ředitel ČSOB Pojišťovny, která doprovodí aktivitu #dobro navíc vlastní marketingovou kampaní. Téma propíše do sociálních sítí, billboardů a dalších médií. „Tímto krokem potvrzujeme, že duševní zdraví je pro nás dlouhodobé téma, na které se chceme z pohledu prevence zaměřit,“ uzavírá Jiří Štřelický. Kampaní vyvolala divokou diskuzi a je vzorovou ukázkou manipulace lidmi na sociálních sítích.
Niky Rakušanová
Zdroj: zena-in.cz;
<https://www.youtube.com/>